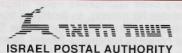
הרב המקובל מולא אור שרגא

RABBI OR SHARGA

602 ■ 602 ■ ממוז התשנ"ט

PHILATELIC SERVICE השירות הבולאי

מנם לא ידוע הרבה על חייו ופעליו של הרב המקובל מולא אור שרגא, אולם הוא נחשב לצדיק וקדוש, ונאמר עליו שנהג לעשות נסים ונפלאות שהפליאו אף את הגויים.

הרב אור שרגא נולד בעיר יזד ככל הנראה בראשית המאה ה-18, אחת התקופות הסוערות בתולדות פרס. הוא נפטר בעיר יזד בשנת תקנ"ד (1794). נשארו ממנו שתי איגרות: האחת נכתבה בשנת תקמ"ב (1782) ובה פנייה ליהודי משהד לסייע לשד"ר (שלוחא דרבנן. כינוי לשליח שנשלח לאסוף תרומות לטובת מוסדות ציבוריים) חכם אליהו מהעיר חברון; האיגרת השנייה נכתבה בשנת תקמ"ג (1783), גם היא ליהודי משהד. באיגרת בקשה לאלץ יהודי בשם יצחק בן יהודה כהן לדאוג לפרנסת אשתו שננטשה ללא עזרה בעיר יזד. באיגרת זו הרב אור שרגא, מבקש, שבמקרה שאין הסיוע אפשרי, ישלח הבעל גט לאשתו. מסתבר שאבותיו של אור שרגא היגרו ליזד מהעיר סבזואר שבצפון פרס. ייתכן שיהודי סבזואר היגרו לשם ממחוז גילאן ומהיישובים שמסביב העיר קזוין. ידוע שנאדר שאה (שמלך בשנים 1747-1736) ביקש להעביר מספר רב של יהודים ממחוז גילאן ומהיישובים שמסביב קזוין לעיר כלאת נאדרי, כמאתיים ק"מ צפונית למשהד. טראנספר זה אירע כנראה בשנת 1747, וחלק מן העקורים נתקעו בעיר סבזואר והתיישבו שם, חלק הגיעו למשהד וחלק לכלאת נאדרי. אולי זאת הסיבה לקשרים ההדוקים בין יהודי יזד לבין יהודי משהד.

קברו של הרב אור שרגא נמצא בפאתי העיר יזד ונחשב למקום קדוש ליהודים ולמוסלמים.

המשורר שאהין (ראה תיאור הבול)

אהין הוא גדול המשוררים של יהודי פרס והראשון בהם, אשר השאיר אחריו יצירות מונומנטאליות בשירה הפרסית-יהודית (דהיינו בשפה הפרסית ובאותיות עבריות). לשאהין שלוש יצירות חשובות:

1. מוסא-נאמה הינה פאראפראזה שירית של הספרים: שמות, ויקרא, במדבר ודברים. התוכן מבוסס על הספרים הנ"ל, על המדרשים והסיפורים שבחלקם מלוקטים ממקורות איראניים על מלחמות משה רבנו ועלילותיו. ליצירה כעשרת אלפים בתי שיר והיא נתחברה בשנת

2. ארדשיר-נאמה הינה יצירה שירית המבוססת על ספר אסתר, על חלקים מספר עזרא ועל סיפורים ממקורות שונים הקשורים לחיי אחשוורוש ובנו כורש. לסיפורים

ולמקצת האירועים אין בסיס היסטורי, אבל מבחינה ספרותית הם נחשבים ליצירה אפית מעולה. ליצירה כששת אלפים בתי שיר והיא נתחברה בשנת 1333.

3. בראשית-נאמה הוא ספר בראשית שנחרז בפרסית-יהודית. יצירה זו נתחברה בשנת 1359 ומספר בתי השיר שלה מגיע עד עשרת אלפים בערך. חלק הארי של היצירה מתייחס לסיפור יוסף, אחיו ופרשת אהבתה של זוליכא ליוסף. לכן, החלק הזה ידוע בשם "יוסף וזוליכא".

לא ידוע דבר על חייו, ואף שמו אינו ידוע לנו - השם שאהין הוא כינויו הספרותי. טוענים ששאהין חי בעיר שיראז, אולם אין לקביעה זו בסיס מדעי.

פרופ' אמנון נצר החוג ללימודי איראן האוניברסיטה העברית בירושלים

תיאור הבול

העדר דיוקן של הרב אור שרגא או מוצג ויזואלי מתאים אחר שייתן ביטוי לזכרו - נבחר ציור של דף מאוייר מכתב יד של "מוסא-נאמה" מאת המשורר שאהין, מועתק ע"י נחמיה ג. אמשל, טבריז, איראן, 1686 (?). באיור נראה הקרב של ישראל בעמלק, ומצד ימין למעלה - דיוקנותיהם של משה, אהרון וחור הצופים במתרחש.

התצלום באדיבות מוזיאון ישראל, ירושלים. מעל ומתחת לאיור נראים בתי שיר הקשורים לספר שמות י"ז, ח-יג. להלן תרגום מילולי מפרסית לעברית:

כדי שאת ידיו של הנביא על האבנים / נשים משני הצדדים, הוי הזקן המלומד

כאשר שמע חור מאהרן, מיד / יצא הביא כמה אבנים חזקות את (הידיים) בשני כיוונים העלה משה / המכובד (חור) סידר את האבנים בטיט

כאשר חור ערך את האבנים זו על זו / אזי, חור ואהרן משמאל ומימין.

בשובל הבול נראה המבנה שבו נמצא קברו של הרב אור שרגא ביזד, איראן.

על גבי **מעטפת היום הראשון** נראה תיק עץ לספר תורה, יזד, המאה ה-19. התצלום באדיבות המרכז לאמנות יהודית, האוניברסיטה העברית בירושלים.

מעצב הבול: אלי כרמלי STAMP DESIGNER: E. CARMELI

Rabbi Or Sharga

e do not really know much about his life and work, but Rabbi Or Sharga was renowned as a righteous and holy man, of whom it was said he worked such marvelous miracles as to amaze even the gentiles. Rabbi Or Sharga was born in the town of Yezd, probably at the beginning of the 18th century, one of the more turbulent periods in the history of Persia. He died in the city of Yezd in 1794. He left behind two letters. The one dated 1782 contains a request to the Jews of Mashhad to assist the Rabbinical envoy*, Eliyahu the Wise Man from the town of Hebron. The second letter written in 1783 is also addressed to the Jews of Mashhad. The letter is a request to force a Jew known as Yizthak Ben Yehuda Cohen to provide for his wife, who was abandoned without any aid in the city of Yezd. In this letter Rabbi Or Sharga requests, that if assistance is not possible, then a deed of divorce should be sent.

It would appear that the forefathers of Or Sharga emigrated to Yezd from the city of Sabzvar in Northern Persia. It is possible that the Jews of Sabzvar emigrated there from the Gilan province and from the settlements surrounding the city of Qazvin. It is known that Nader Shah (who reigned between 1736-1747) ordered the transfer of a large number of Jews from the Gilan province and the settlements surrounding the city of Qazvin to the city of Kalat Naderi, 200 km north of Mashhad. The transfer probably took place in 1747, with some of the refugees remaining in the city of Sabzvar and settling there, and others who reached Mashhad and Kalat Naderi. This may be the reason for the strong ties that existed between the Jews of Yezd and the Jews of Mashhad.

The tomb of Rabbi Or Sharga is on the outskirts of the city of Yezd and is considered a holy site for both Jews and Moslems.

The Poet Shahin (see description of the stamp)

hahin is the most important of all Jewish Persian poets and the first who left works of monumental proportion in Judeo-Persian verse (written in the Persian language with Hebrew characters). Shahin had three important works:

 Musa-Nameh is a lyrical paraphrase on the books of Exodus, Leviticus, Numbers and Deuteronomy. The content is based on these books, the commentaries and stories are collected from Midrashim and Iranian sources about the wars of Moses and his activities. The work includes some ten thousand verses and was composed in 1327 2. Ardashir-Nameh is a epic creation based on the book of Esther, on parts of the book of Ezra and on stories from various sources concerning the life of Ahashverosh and his son Koresh. The stories and some of the events have no historical basis, but in terms of literature are considered an excellent epic work. The creation contains some six thousand verses and was composed in 1333.

3. Genesis-Nameh is the book of Genesis rhymed in Judeo-Persian. It was composed in 1359 and contains some ten thousand verses. The major part of the creation relates to the story of Joseph, his brothers and of Zolaykha's love for Joseph. This part is therefore known as "Joseph and

We know nothing of his life, not even his real name - the name Shahin is his literary pseudonym. It is claimed that Shahin lived in the city of Shiraz, but this fact has no scientific basis.

> Professor Amnon Netzer Department of Iranian Studies Hebrew University, Jerusalem

השירות הבולאי – טל: 5123933–03 שדרות ירושלים 12, תל אביב–יפו 68021 The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933 12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo

חותמת אירוע להופעת הבול **SPECIAL** CANCELLATION

Description of the Stamp

n the absence of any portrait of Rabbi Or Sharga or any other appropriate visual image that expresses his memory, an illustration from the manuscript of Musa-Nameh by the poet Shahin was selected, copied by Nehemia G. Emshel, Tabriz, Iran 1686 (?). The illustration depicts the battle of Israel over Amalek, and on the upper right side are the portraits of Moses, Aaron and Hur viewing at the events.

Photograph, courtesy of the Israel Museum, Jerusalem. Above and below the illustration are verses of the song concerning the book of Exodus Chap. 17 verses 8-13. Below is a literal translation from the Persian into Hebrew

(and from Hebrew into English):

So that the hands of the Prophet on the stones / shall we put on both sides, oh learned old man

When Hur heard from Aaron, immediately/ did he go out and bring some strong stones

The (hands) on both sides did Moses raise/ The honorable (Hur) arranged the stones in clay

When Hur arranged the stones one on top of the other / then, Hur and Aaron on the left and on the right

The tab of the stamp shows the building housing the tomb of Rabbi Or Sharga in Yezd, Iran.

The First Day Cover shows a picture of a wooden Torah holder from Yezd, 19th century. Photograph, courtesy of the Center for Jewish Art, Hebrew University, Jerusalem.

* "Shadar" - Shaliach Derabanan - a rabbinical envoy or messenger, a name given to a messenger sent to collect donations on behalf of public institutions.

Rabbi Or Sharga

Issue: June 1999 Designer: E. Carmeli

Stamp Size: 25.7 mm x 40 mm

Plate no.: 388 Sheet of 15 stamps, Tabs: 5 Printers: Government Printers Method of printing: Offset

La Kabbaliste Or Sharga

Emission: Juin 1999 Dessinateur: E. Carmeli

Format de timbre: 25.7 mm x 40 mm No. de planche.: 388

Feuille de 15 timbres, Bandelettes: 5 Imprimerie: Presses du Gouvernement

Mode d'impression: Offset

El Rabino Kablista Or Sharga

Emision: Junio de 1999

Dibujante: E. Carmeli Tamaño de sello: 25.7 mm x 40 mm

No. de plancha.: 388

Pliegos de 15 sellos, Bandeletas: 5 Imprenta: Imprenta del Estado Sistema de impresion: Offset